

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Öncü ÇOCUK

Sayı: 113 • Yıl: 2025

GÜÇLÜ AİLE GÜÇLÜ TOPLUM

İÇİNDEKİLER

4

KÜÇÜK BİR OYUN,
KOCAMAN
BİR AİLE

8

“OKULUM TEMİZ”

10

SAFRAN KOKULU
MASAL ŞEHİR
SAFRANBOLU

15

SAĞLIKLI
BÜYÜMEK İÇİN...

18

BU HANGİ
SANAT?

22

ÇOCUKLARDAN
MUCİT
OLMAZ MI HIÇ!

24

VIZILDAYAN
MUCİZELER

26

PİRİ REİS

28

GÜNEY KORE

32

TEK MİLLET
İKİ ZAFER

34

ATASÖZÜ
BULMACA

35

KİTAP VE FİLM

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Temmuz-Ağustos-Eylül

Yayın Türü

Yerel - Süreli

Sahibi

Türk Standardları Enstitüsü adına
Mahmut Sami Şahin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Kuş

Baş Editör

Duygu Külah

Editör

Pınar Ünsal

Grafik Tasarım

Cihad Özönel

Çizer

Selin Sağlam

Psikolog

Aslıhan Merve Yıldız

Yayına Hazırlayan

KARAGÖZ

A J A N S

Yayın Yönetim Yeri

TSE Kurumsal İletişim ve Pazarlama
Müdürlüğü Necatibey Cad. No: 112
Bakanlıklar/Ankara

editörden

Merhaba genç arkadaşlarım,

Bu sayımızın sayfalarını çevirirken bazen geçmişe yolculuk yapacak, bazen bilimin ve sanatın kapılarını aralayacaksınız.

2025'in "Aile Yılı" ilan edilmesi dolayısıyla 113. sayımızda ailenin önemine değindik. Öncü Kardeşlerin aile etkinliğini eminim ki keyifle okuyacaksınız. Öncü Kardeşlerin bir de "Bu Hangi Sanat?" oyununa tanık olacaksınız.

Ülkemizin tarihî ve doğaî güzelliklerinden Safranbolu'yu gezip, bu kadar çok ağacın olduğu bölgeden bahsetmişken ormanda dikkat etmemiz gereken doğa kurallarını da unutmadık. Ayrıca bu sayımızda okulun temizlik, hijyen, dezenfeksiyon ve sağlık açısından belirli kriterleri sağladığını gösteren ve Türk Standardları Enstitüsü tarafından verilen "Okulum Temiz" belgesiyle ilgili bir yazı hazırladık.

Sağlık demişken... Sağlıklı beslenmenin özellikle çocuklar için ne kadar önemli olduğuna değindik. Bir de size karpuzdan serin ve lezzetli bir dondurma tarifi verdik. Tüm bunların yanında "vızıldayan mucizeler" olarak nitelendirdiğimiz arılara da değindik.

Zaferler ayı diye anılan ağustosun unuttur muyuz hiç! Milletimizin yazdığı iki destan olan Malazgirt Zaferi ve 30 Ağustos Zaferi'nden de gururla bahsettik. Başka bir gururumuz olan Pîrî Reis'in haritalarıyla denizlere açılıp Uzak Doğu'ya uzandık ve Güney Kore'yi tanıttık.

Dergimizin bu sayısının her sayfasında yeni bilgiler ve keşfedilecek güzellikler var. Haydi başlayalım!

Küçük bir oyun, kocaman bir aile

Merhaba arkadaşlar, ben Ada! Bugün size çok mutlu günlerimden birini anlatacağım. Öğretmenimiz 2025 yılının "Aile Yılı" ilan edildiğini söyledi. Yıl boyunca ailenin korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik, tüm şehirlerimizde etkinlikler yapılacaktı. Eğitimler, seminerler düzenlenecek, sergiler açılacak, sinema gösterimleri gerçekleştirilecekti. Biz de derslerde ailenin neden önemli olduğuna dair pek çok kere konuşmuştuk. Ailemiz sevgiyi ilk öğrendiğimiz yerd, zor zamanlarımızda bize destek olurdu. Paylaşmayı, sabretmeyi, sorumluluk almayı öğretirdi.

Öğretmenimiz "Aile Yılı" kapsamında her öğrencinin ailesiyle birlikte bir etkinlik yapıp ertesi gün sınıfa getirmesini istemişti. Öğrencilerin kimisi resim, kimisi uçurtma, kimisi

kurabiye yapmıştı. Ali ve ben de şiiir yazdık. Bunu ailecek yaparken çok eğlendik. Ali bir dize yazdı, sonra babam ona uygun olacak şekilde ikinci dizeyi söyledi, annem üçüncü, ben dördüncü... Böylece 16 dizelik, "Güzel Ailem" başlıklı bir şiiirimiz oldu. Sınıftaki arkadaşlarımıza okuduğumuzda herkes çok beğendi ve güldü. Sonra sınıftaki herkes ailesiyle yaşadığı bir anısını anlattı. Ben babaannem ve büyükbabamın da olduğu, ailecek gittiğimiz piknikten bahsettim. Meğer herkesin ailesiyle ne güzel, ne komik anıları varmış.

O günü hiç unutmuyorum. Artık okullar kapandı ve yaz tatilinde ailemizle birlikte geçirmek için bol vaktimiz var. Hepimizin salonda oturduğu bir gün "Haydi aile etkinliği yapalım!" dedim. Annem meğer mutfağa gidip kek pişirecekmiş. "O zaman gelin beraber girişelim bu işe." dedi. Bu süper bir fikirdi! Sanki dördümüzün oynayacağı bir oyun gibiydi. Bu oyunun ilk kuralı ise kek yaparken herkesin sorumluluk almasıydı.

Hep birlikte mutfağa gittik. Annem dolabı bir açtı ki yumurta yok! Babam, "Ben hemen markete gidip alıyorum." dedi. Oyunumuzun ilk görevini babam yerine getirmişti. Yumurtalar geldikten sonra sorumlulukları paylaştık. Ben "çırpıcı"ydım, Ali "ekleyici", annem "tarifçi", babam ise "tedarikçi ve toplayıcı".

Ben yumurta ve şekeri çırptım. Ali ise diğer tüm malzemeleri annemin tarifine göre sırasıyla ekledi ve onları da çırptım. Bu işler sırasında ufak tefek sakarlıklar da yaptık. Mesela, Ali un paketini açarken fazla sıkmış olmalı ki puff sesiyle birlikte bir anda un bulutu içinde kaldı. Hepimiz kahkahayı patlattık tabii.

Annem fırının ısını ayalardı ve kekin pişme durumunu takip etti. Babam ise işimiz bittikten sonra tezgahı sildi ve bulaşıkları makineye dizdi. Hepimiz heyecanla kekin pişmesini bekledik. Piştikten sonra da soğumasına bile fırsat vermeden yemeye koyulduk. Çok lezzetliydi. Çünkü içinde sadece kek malzemeleri değil; sevgi, paylaşma, dayanışma, sabır, sorumluluk da vardı. Oyunumuz bitmek üzereydi ve şimdi en zevkli yerine gelmiştik. Hepimizin görevi değişmişti, artık ailecek "sevgi keki paylaşımcıları"ydık! Sizler de evinizde sevgi kekleri yapmaya ne dersiniz?

Yaşasın, okulum tertemiz!

Okulumuza adım attığımızda tertemiz sınıflar, mis gibi kokan koridorlar ve pırıl pırıl lavabolar bizi karşılıyorsa, işte bu “Okulum Temiz” sayesinde! 2020 yılında Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında “Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi ve Enfeksiyonu Önleme İş Birliği Protokolü” imzalandı. Bu protokol kapsamında da “Okulum Temiz” belgelendirme programı yürürlüğe alındı.

“Okulum Temiz” bir okulun temizlik, hijyen, dezenfeksiyon ve sağlık güvenliği açısından belirli kriterleri sağladığını gösteren resmî bir belgedir. Bu belge, okulun hijyen açısından güvenilir bir ortam sunduğunu belgelendirir ve öğrenciler ile velilere güven verir.

Peki, bu belge nasıl alınır? Öncelikle okul TSE’ye başvurarak belgelendirme sürecini başlatır. TSE yetkilileri okulu denetlemeye gider. Burada temizlik ve dezenfeksiyon planlarını inceler; okulun ne sıklıkta, hangi yöntemlerle temizlendiğine bakar; hangi dezenfeksiyon yöntemlerinin kullanıldığını kontrol eder; tuvaletlerin, lavaboların, sınıfların ve ortak alanların temizlik standartlarına uygunluğunu inceler. TSE, eksiklik tespit ederse okuldaki bunları gidermesini ister. Okul, tüm kriterleri sağladığında “Okulum Temiz” belgesi almaya hak kazanır.

“Okulum Temiz” belgesinin sürdürülebilir olmasından sadece okul görevlileri değil, biz öğrenciler de sorumluyuz. Temiz okul, sağlıklı okul demektir.

KARPUZDAN DONDURMAAAA!

Yazın en serin meyvesi karpuz şimdi dondurma oluyor! Hem çok kolay hem çok lezzetli bir tarif seni bekliyor. Haydi mutfağa, dondurmanı hazırlamaya başla!

Neler gerekiyor?

Bir dilim karpuz

Yarım limon

5-6 adet vişne veya yarım
çay bardağı vişne suyu

Dondurma kalıbı

Nasıl yapılıyor?

- Karpuzun ve vişnenin çekirdeklerini dikkatlice çıkaralım.
- Çatalla hiç tortu kalmayacak şekilde karpuzu ezelim. Bu işlem için mutfak robotundan da faydalanabiliriz, ancak bıçaklı ve elektrikli cihazları kullanırken bir büyüğümüzden yardım almalıyız.
- Daha kırmızı olması için içine vişneleri veya vişne suyunu koyalım, iyice karıştıralım.
- Daha lezzetli ve ferah hale gelmesi için 7-8 damla limon sıkalım.
- Karışımımızı dondurma kalıbına dökelim, çubukları yerleştirelim ve ailemizin yardımıyla buzluğa kaldıralım.
- 2-3 saat sonra karpuzdan dondurmamız hazır bile, afiyet olsun!

Safran kokulu masal şehir **SAFRANBOLU**

Size Karabük iline bağlı küçük ama çok özel bir yeri anlatmaya geldim. Safranbolu! Burası sanki zaman makinesine binmişiz de yüzlerce yıl öncesine gitmişiz gibi. Çünkü hâlâ şirin mi şirin bir Osmanlı kasabası özelliklerini taşıyor. Birkaç katlı evleri, taş döşeli sokakları, yemyeşil doğasıyla bir açık hava müzesi gibi.

Safranbolu'nun en ünlü özelliği "Safranbolu Evleri". Osmanlı mimarisini yansıtan bu ev-

lerde çoğunlukla taş ve ahşap kullanılmış. Evler yazın serin, kışın sıcak olabilecek şekilde tasarlanmış. Hiçbir ev diğerinin güneşini engellemiyormuş.

Peki adı neden "Safranbolu" dersiniz? Aslında adı önceden Zaferanborlu'ymuş. Zafere-ran da bölgede çokça yetişen bir bitkinin adıymış. O bitkiye günümüzde safran deniyor. Safran çok değerli ve güzel kokulu bir bitki. Yemeklere katıldığında altın sarısı bir

renge boyuyor. Çok az bir miktarı bile onlarca tencere yemeğe renk ve lezzet veriyor. Safranbolu'nun meşhur lokumunda da safran kullanılıyor.

Safranbolu'yu gezerken ilginç yerlerle karşılaşmak mümkün. Mesela Yemeniciler Arastası diye bir yer var, yan yana minicik dükkanlar sıralanmış. Bu dükkanların bazılarında ustalar hâlâ eski yöntemlerle deri ayakkabılar yapıyor. Zaten "yemeni", ayakkabı demekmiş. Hatta buranın esnafı Millî Mücadele sırasında askerlerimizin ayakkabı ihtiyacını karşılamış.

Aslında Safranbolu'da ticaret hayatı çok eski yıllara uzanıyor. Asya ile Avrupa arasındaki önemli bir ticaret rotası olan İpek Yolu Safranbolu'dan geçiyormuş. Bu ne-

1 kilo safran elde etmek için
kaç çiçek gerekir?

BİL BAKALIM

Tam 150.000 çiçek! Bu
yüzden safran çok değerlidir.

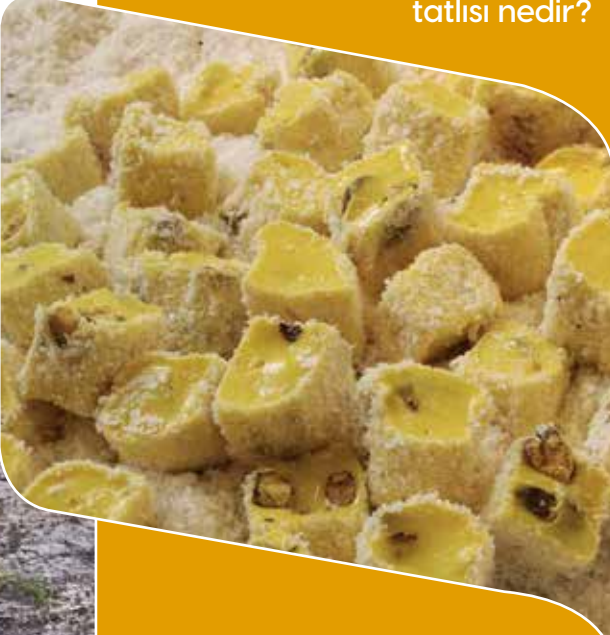

denle kasabaya çok fazla ziyaretçi ve tüccar geliyormuş. Dolayısıyla Safranbolu'da ticaret gelişmiş, kasaba zenginleşmiş. Ziyaretçi sayısı fazla olduğu için kervansaraylar da çokmuş. Bunlardan biri Cinci Hanı ve Hamamı. 1645 yılından beri ayakta olan bu yapı, önceden yolu kasabadan geçen ziyaretçilerin konakladığı bir yermiş. Tabii ki artık İpek Yolu yok, bu nedenle Cinci Hanı artık otel olarak kullanılıyor.

Safranbolu'nun hanları, hamamları, camileri, çeşmeleri çok güzel. Kasaba Karadeniz Bölgesi'nde bulunduğu için doğası da bir harika! Mencilis Mağarası adında, 6,5 kilometre uzunluğunda bir mağara var, yer altı nehirleri ve içindeki diğer oluşumlarla "doğal varlık" kabul edilmiş. Buraya yürüyüş parkuru da yapılmış. İsteyen bu doğa harikasının tadını çıkarabiliyor. Safranbolu'daki kanyonlar da çok meşhur. Mesela Tokatlı Kanyonu yemyeşil doğasıyla kendine hayran bırakıyor. Kanyon üzerine bir de cam seyir terası eklenmiş. Camın üzerinden bakmak biraz korkutucu gibi gelse de

Safranbolu'nun dünyaca ünlü tatlısı nedir?

BİL BAKALIM

Tabii ki safranlı lokum!

manzaranın güzelliği karşısında korkunuz hemen geçiyor.

Unutmadan söyleyelim, Safranbolu UNESCO'nun "Dünya Mirası Listesi"nde bulunuyor. Çünkü tarihî ve kültürel mirasını yüzyıllardır koruyabilen nadir yerlerden. Hem de 1994 yılında Liste'ye alınmış. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne Türkiye'den ilk giren alanlardan biri.

Tarihin kokusunu duymak, safran çiçeklerini yakından görmek ve cumbalı evlerde dolaşmak ister misin? Safranbolu seni bekliyor!

ORMANDA DOĞA KURALLARI

ATEŞ YAKMA. KÜÇÜK BİR
KIVILCIM BÜYÜK BİR
YANGINA DÖNÜŞEBİLİR.

ORMANA ÇÖP ATMA.
ÇÖPLER ORMAN DOKUSUNA
ZARAR VERİR.

ŞİŞE VEYA BÜYÜTEÇ GİBİ
EŞYALARI ORTALIKTA BIRAKMA.
BUNLAR GÜNEŞ IŞINLARI TOPLAYIP
YANGINA SEBEP OLABİLİR.

AĞAÇLARI VE BİTKİLERİ
KESME, KOPARMA;
HAYVANLARA ZARAR VERME.

DUMAN VEYA ATEŞ GÖRÜRSEN
HEMEN BÜYÜKLERİNE VEYA
YETKİLİLERE SÖYLE.

Sağlıklı büyümek için...

Sağlıklı beslenmek çok önemlidir; çocuklar içinse biraz daha fazla önemlidir. Çünkü büyüyen bir bedenin ve gelişen bir beynin besinlere ihtiyacı vardır. Yemek yediğimizde sadece karnımız doymaz, aynı zamanda büyürüz. Çocuklar her gün biraz daha büyür. Sağlıklı, dengeli ve yeterli beslendiğimizde kemiklerimiz, kaslarımız ve organlarımız gelişir.

Ders çalışmak, oyun oynamak, spor yapmak gibi enerji gerektiren aktiviteler için de sağlıklı beslenmeliyiz. Sağlıklı besinler vücuda gerekli enerjiyi verir. Ayrıca vücudumuzu hastalıklardan korur. Sebzeler, meyveler, protein kaynakları bağışıklık sistemimizi destekler. Sağlıklı beslenen çocukların grip ve soğuk algınlığı gibi hastalıklara yakalanma ihtimali azalır.

Peki, sağlıklı beslenen çocukların okulda daha başarılı olduğunu duymuş muydunuz? Bu çocukların dikkatleri daha açık olur, hafızaları daha iyi çalışır ve daha kolay öğrenebilirler. Tüm bunların yanı sıra vücut sağlıklı beslendiğinde ruh da kendini iyi hisseder. Yani daha mutlu oluruz.

Arka sayfada sizin için besin piramidindeki grupları tanıttık. Besin piramidi sağlıklı, yeterli ve dengeli beslenmeyi kolayca anlayabilmemiz için geliştirilen bir görseldir. Piramit, hangi besinleri daha fazla, hangilerini daha az yememiz gerektiğini gösterir.

BESİN

ET, TAVUK, YUMURTA, BALIK, BAKLAGİLLER VE KURUYEMİŞLER

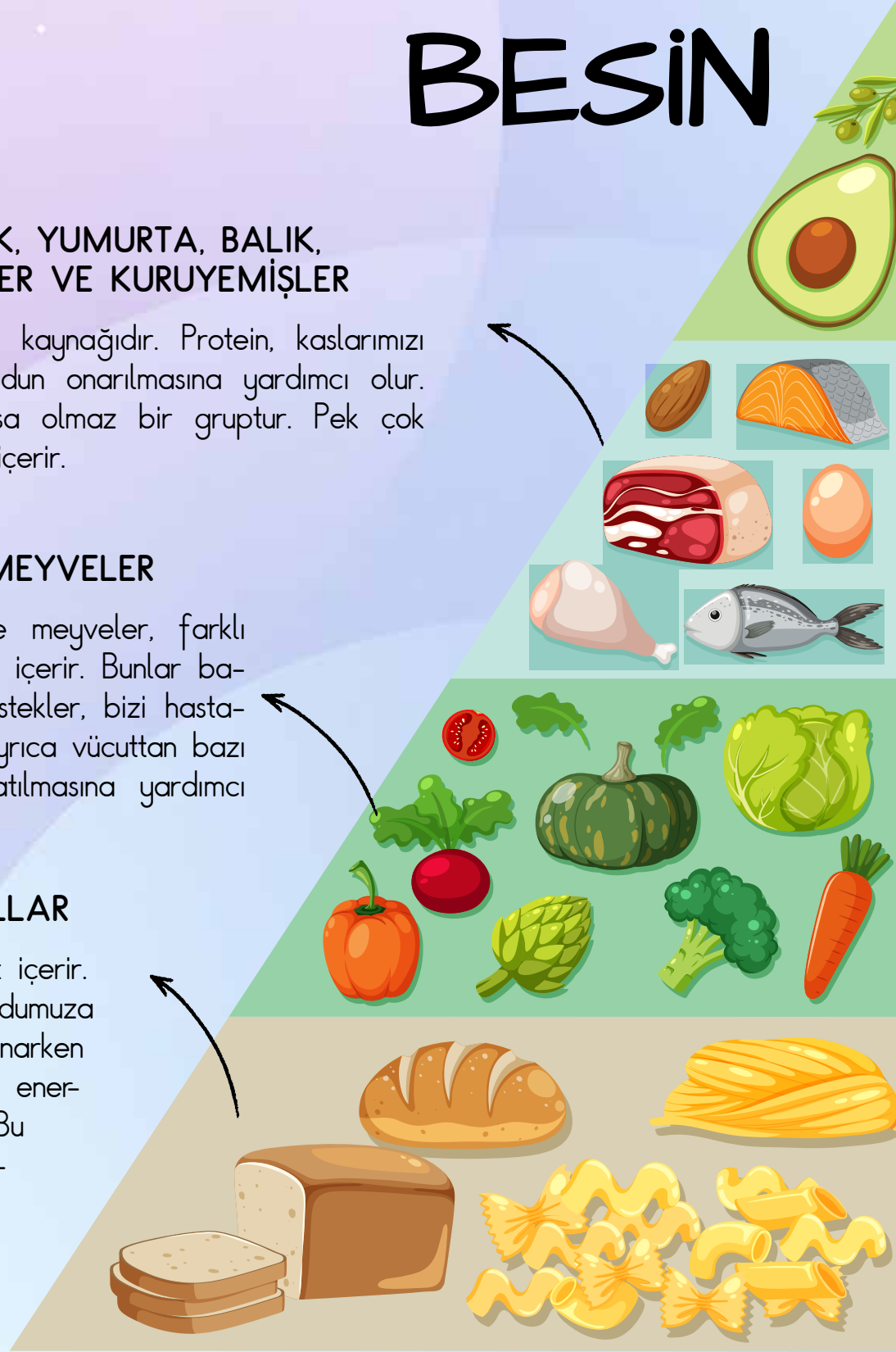
Bu besinler protein kaynağıdır. Protein, kaslarımızı güçlendirir ve vücudun onarılmasına yardımcı olur. Büyüme için olmazsa olmaz bir gruptur. Pek çok vitamin ve mineral içerir.

SEBZE VE MEYVELER

Rengârenk sebze ve meyveler, farklı vitamin ve mineraller içerir. Bunlar bağışıklık sistemimizi destekler, bizi hastalıklara karşı korur. Ayrıca vücuttan bazı zararlı maddelerin atılmasına yardımcı olurlar.

EKMEK VE TAHILLAR

Bu grup karbonhidrat içerir. Karbonhidratlar, vücudumuza enerji verir. Oyun oynarken ve ders çalışırken bu enerjiye ihtiyaç duyarız. Bu gruptaki besinler karbonhidratın yanı sıra çeşitli vitaminler ve mineraller de içerir.

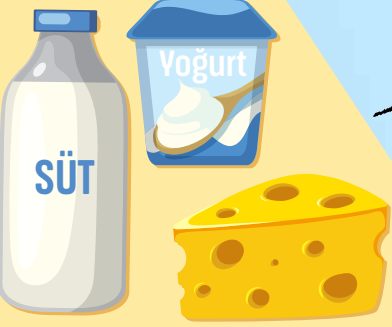

PIRAMİDİ

YAĞLAR

Beynimizin büyük çoğunluğu yağdan meydana gelir. Bu nedenle yağlar beyin gelişimi için çok önemlidir. Vücudumuzda depolanan yağlar ısı dengesini korur ve organlara destek olur. Zeytinyağı gibi sağlıklı yağlar antioksidan özelliğe sahiptir.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ

Bu gıdalar kalsiyum içerir. Kalsiyum ise kemiklerimizi güçlendirir, kaslarımızın düzgün çalışmasını sağlar. Büyüme çağındaki çocuklar için çok önemlidir. Her yaş grubu, her gün süt ve süt ürünleri tüketmelidir.

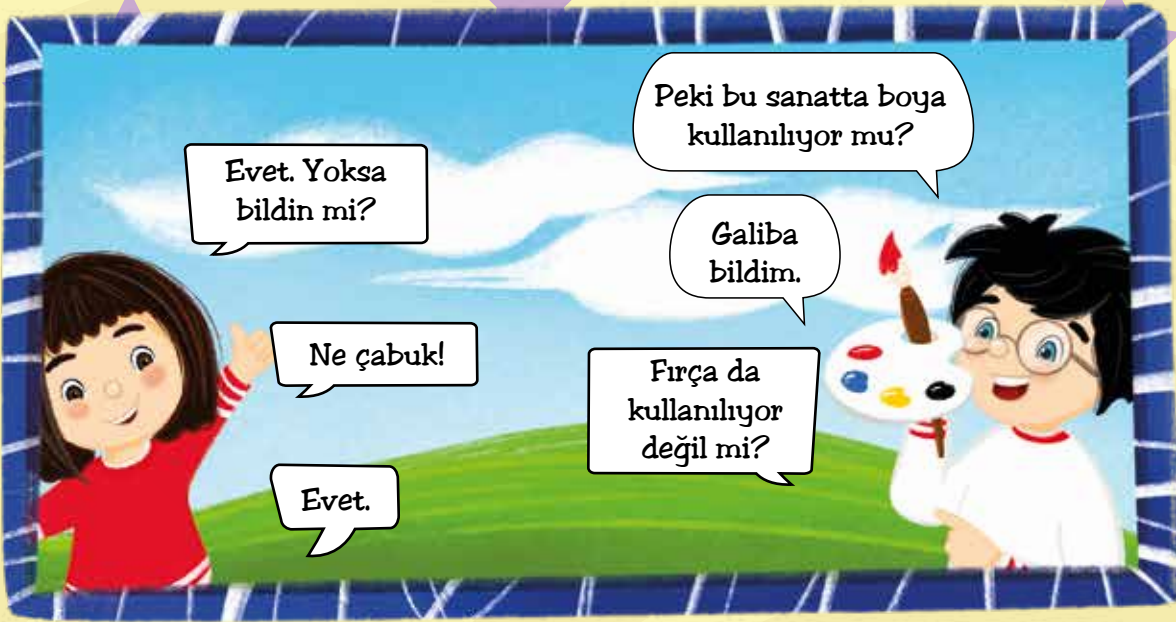
Su içmeyi de ihmal etmeyelim. Vücudumuzun büyük bir kısmı sudan oluşur; tüm organların, sistemlerin, vücuttaki tüm reaksiyonların gerçekleşebilmesi için su mutlaka olmalıdır. Şekerli ve gazlı içecekler yerine tercihimiz hep su olmalı.

BU HANGİ SANAT?

Öncü Kardeşler, bu oyunlarında bir sanatı tahmin etmeye çalışacak. Sizce Ada'nın verdiği ipuçları Ali için yeterli olacak mı? Her sayı farklı bir şey sorduğumuz bu tahmin oyununda cevapları siz de bulabiliyor musunuz?

Ne yazık ki değil. Sana bir ipucu vereceğim: Bu sanatta su da kullanılıyor. Boyalar suyun üzerinde dans ediyor adeta.

Yoksa bu çok eskiye dayanan bir Türk sanatı mı?

Aynen öyle Aliciğim.

Buldum, ebrû!

Son ipucum çok iyiydi ama kabul et. Evet ebrû. Bu sanatın geçmişinin 13. yüzyıla uzandığını biliyor muydun?

Ebrû, dikkatli çalışmayı ve sabırlı olmayı gerektirir. Hani su kullanılıyor demiştim ya, işte bu suya kitre adı verilen özel bir madde katılıyor. Bu madde sayesinde boyalar suyun yüzeyinde kalıyor. Sonra da "biz" adı verilen aletlerle boyalar hareket ettiriliyor ve desenler oluşturuluyor.

En son olarak özel bir kağıt suyun yüzeyine dikkatlice bırakılıyor. Kağıt kaldırıldığında desen kağıda geçmiş oluyor. Tabii ki ben kısaca anlattım. Teknikleri ve özel malzemeleri olan bir sanat bu.

Harika! Ben en çok çiçek desenli ebrûları severim!

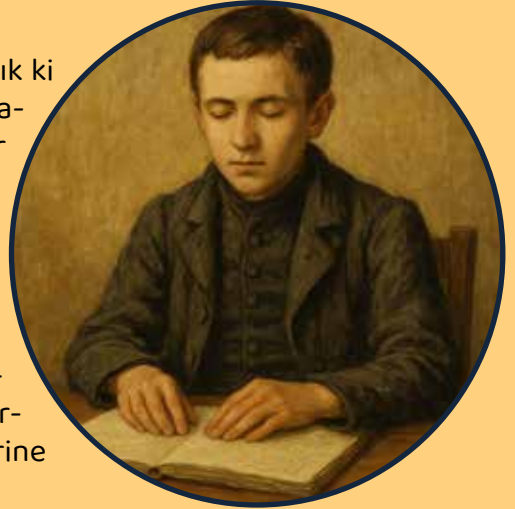

ÇOCUKLARDAN MUCİT OLMAZ MI HIÇ!

Thomas Edison, Nikola Tesla, Graham Bell ve daha nice. Bu insanlar, icat ettikleriyle insanların hayatını kolaylaştırdı ve tarihin akışını değiştirdi adeta. Onlar çok araştırma yaptı, koca koca kitaplar bitirdi, ömürlerini bilime adadı. Ancak mucit olmak için bir yaş sınırı yok ki! Dünyanın dört bir yanından pek çok çocuk akıllarına gelen fikri hayata geçirerek harika buluşlara imza attılar. Bu çocuklardan bazılarını sizin için derledik.

“ BRAILLE ALFABESİ / Louis Braille

Louis Braille, 1812 yılında geçirdiği bir kaza sonucu ne yazık ki üç yaşındayken görme yetisini kaybetti. Okula başlama zamanı geldiğinde Fransa'da görme engellilerin gittiği bir okula yazdırıldı. Louis öğrenmeye meraklı bir çocuktü ancak hiçbir şey okuyamamak onu mutsuz ediyordu. O zamanlar Charles Barbier'in okumak için geliştirdiği dokunsal sistem kullanılıyordu. Ancak bu sistemde parmak uçlarıyla okumak çok zordu. O zamanlar 15 yaşında olan Louis Braille, bu sistemi geliştirerek yeni bir dokunsal alfabeye oluşturdu. Günümüzde de kullanılan Braille Alfabeti, görme engellilerin dünyayla iletişim kurmalarına, öğrenmelerine ve özgüvenle yaşamalarına büyük katkı sunar.

TRAMBOLİN / George Nissen

1914 doğumlu George Nissen, trampolini icat ettiğinde 16 yaşındaydı. Kendisi bir cimnastikçiydi ve gösteriler sırasında yere sert düşmelerini engelleyen emniyet ağı, hamak benzeri bir yapıydı. George, bu emniyet ağı başka bir maddeden yapılırsa sporcuların daha fazla yaylanabileceğini düşündü. Bu hem sporcuların canını daha az yakardı hem de gösteri daha eğlenceli hale gelirdi. Evlerinin garajını atölye olarak kullandı. Dikdörtgen çelik bir çerçeveye branda gerdi. Gerçekten de bu yeni tasarımda daha çok yaylanmak mümkündü. Trambolin helezon yaylar eklenerek ve branda yerine daha esnek bir kumaş kullanılarak zaman içinde geliştirildi.

KULAKLIK / Chester Greenwood

1873'te henüz 15 yaşındaki Chester, dışarı kayak yapmaya çıkmıştı. Bir süre sonra kulakları çok üşüdü ve bir türlü ısınmadı. Chester hem kayak yaparken onu rahatsız etmeyecek hem de kulaklarını koruyacak bir kulaklık geliştirmek istedi. Metal bir halkayı ortadan ikiye böldü. Halkanın iki ucu kulaklarının hizasına geliyordu. Sonra eve gidip büyükannesine bu iki uç için kürkten parçalar dikmesini istedi. Sonuç harikaydı! Küçük mucit tasarımına "Greenwood'un Şampiyon Kulak Koruyucuları" adını verdi.

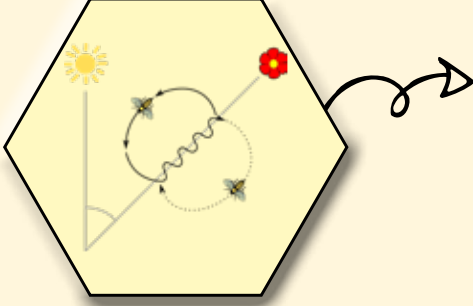

EL PALETLERİ / Benjamin Franklin

Amerika Birleşik Devletleri'nin kurucularından olan Benjamin Franklin'in aynı zamanda mucit olduğunu biliyor muydunuz? Paratoner, iki camlı gözlükler, cam armonika onun icatlarından bazıları. Bir de el paletini icat etmiş hem de 1717 yılında, 11 yaşındayken. Küçük Ben, o zamanlar Boston'da Charles Nehri yakınında yaşıyormuş. Yüzerken, ellerinin yüzey alanı daha geniş olursa daha hızlı ilerleyebileceğini düşünmüş. Tahtadan plakaları yaklaşık 20 cm çapında olacak şekilde kesmiş ve başparmağını geçirmek için delik açmış. İşte yüzücü paletlerinin ilk örneği böyle oluşmuş.

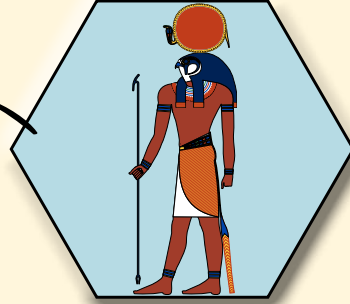

VIZILDAYAN MUCİZELER

Arıların dans ettiğini duymuş muydunuz? Elbette müzik eşliğinde eğlenmek için dans etmiyorlar. Haberleşmek ve yardımlaşmak için dairesel hareketler yapıyorlar ve alt gövdelerini sallıyorlar. Mesela birbirlerine polenlerin yerini haber veriyorlar.

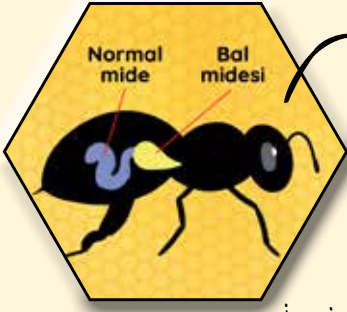
Arıların 100 milyon yıldan uzun süredir yaşadığı düşünülüyor. Bu canlılar pek çok kültürün mitolojisinde de yer alıyor. Eski Mısırlılar, arıların güneş tanrısı Ra'nın gözyaşları olduğuna inanırlarmış.

Antik Çağ'da arıların pek çok hastalığı iyileştirdiğine inanılmış. Günümüzde de arılar bu işin eğitimini almış doktorlar tarafından tedavi amacıyla kullanılıyor ve buna "apiterapi" adı veriliyor.

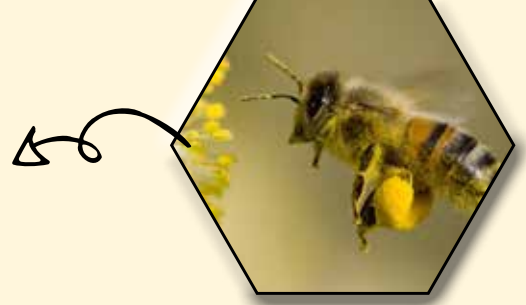
Bal arıları çok iyi koku alırlar. 200'e yakın koku reseptörleri vardır.

Arıların 2 midesi bulunur. Birinde yedikleri yiyecekleri sindirirler, diğerinde bala dönüştürmek üzere nektarin depolarlar.

İşçi bal arılarının arka bacaklarında "polen sepeti" adı verilen bir yapı bulunur. Kondukları çiçeklerin polenlerini burada toplarlar ve kovana götürürler.

Bal arıları, çiçeklerde insanların göremediği karmaşık ultraviyole ışık desenlerini görebilirler.

YA ARILAR OLMASAYDI?

Dünyada 20.000'den fazla arı türü olduğu bilinir. Bu arılar tozlaşmada (polinasyon), yani polenlerin dağılmasında çok önemli rol oynar. Polenler arılar haricinde diğer böcek türleriyle, kuşlarla veya rüzgarla da dağılabilir ancak dünyadaki en önemli polen taşıyıcıları, yani polinatörler bal arılarıdır.

Birçok meyve ve sebze arılar aracılığıyla tozlaştığı için arılar olmasaydı bu sebze ve meyveler hem bu kadar çeşitli olmazdı hem de üretimi pahalıya mâl olurdu. İstedığımız meyveyi yiyecektik. Ayrıca dünyamızın süsü olan çiçekler de büyümezdi, çoğalmazdı.

Kısacası arılar küçük ama dünyaya kattıkları değer çok büyük.

Denizlerin Bilge Kaptanı

Pîrî Reis

Çok ama çok eskiden denizlere âşık bir çocuk vardı. Denizi dinlemeyi severdi; dalgaların kıyıya vuruşunu, martıların çığlığını, rüzgârın denizle konuşmasını... Amcası bir denizciydi, Kemal Reis. Onun sayesinde daha küçücük bir çocukken denize açıldı. Farklı ülkelere gitti; limanları, oraların insanlarını inceledi, bilgiler topladı.

Bu meraklı çocuğun adı Muhiddin Pîrî'ydi. Biz onu Pîrî Reis olarak biliyoruz. "Reis", denizcilikte "kaptan" rütbesiyle eşdeğer bir isimdir. Pîrî Reis'in 1465 ila 1470 arasındaki bir yılda önemli bir deniz üssü olan Gelibolu'da doğduğu tahmin edilir. Amcasıyla beraber pek çok savaşa katıldı. Böylece hem bir denizci hem de bir haritacı olarak anılmasını sağlayacak tecrübeyi edindi. Daha sonra Barbaros Hayreddin Paşa komutasındaki Osmanlı donanmasında da görev aldı.

Çanakkale'deki Kilitbahir Müzesi'ndeki balmumu heykelde Pîrî Reis dünya haritasını çizerken tasvir edilmiş.

Pîrî Reis'in 1513 yılında çizdiği dünya haritasının ancak üçte birlik kısmı günümüze ulaşabilmiştir. Bu harita çok eski ve hassas bir eser olduğu için sadece belirli zamanlarda Topkapı Sarayı'nda sergilenir.

Pîrî Reis korkusuz bir denizciydi. Ancak onu tüm dünyada ünlü yapan özelliği bir haritacı olmasıydı. Bu haritaları 1521 yılında *Kitab-ı Bahriye* adlı kitabında topladı. O zamanlar şimdiki gibi yol bulmak için geliştirilmiş teknolojik cihazlar yoktu. Dolayısıyla Pîrî Reis'in haritaları denizcilerin çok işine yaradı. Denizcimiz, *Kitab-ı Bahriye*'yi Kanuni Sultan Süleyman'a atfetmişti. Aradan 6-7 yıl geçtikten sonra bu kitabın daha ayrıntılı halini yazdı. Bunu ondan Sadrazam Pargalı İbrahim Paşa istemişti.

Pîrî Reis vefat ettikten sonra *Kitab-ı Bahriye*'nin el yazması kopyaları yapıldı. Günümüze ulaşmış olanlardan bazıları İstanbul'daki Topkapı Sarayı Müzesi'nde ve Süleymaniye Kütüphanesi'nde, Paris'teki Fransa Millî Kütüphanesi'nde, Londra'daki Britanya Kütüphanesi'nde ve Roma'daki Vatikan Kütüphanesi'nde bulunuyor.

Bulgaristan'daki Marina Dinevi'nde bulunan Pîrî Reis rölyefinde Bulgarca "Amiral, denizci, coğrafyacı ve kartograf, 'Kitab-ı Bahriye'nin yazarı" bilgisi yer alıyor.

Bir Uzak Doğu Hikâyesi

GÜNEY KORE

Merhaba çocuklar. Çoook uzaklarda, teknolojisiyle, lezzetli yemekleriyle ve ilginç kültürüyle tanınan bir ülke var. Adı Güney Kore. Haydi, resmî adı Kore Cumhuriyeti olan ve Doğu Asya'da bulunan bu ülkeyi birlikte keşfedelim!

Öncelikle başkentten başlayalım; Seul. Burası Güney Kore'nin en büyük şehri,

dünyanın en kalabalık yerleşim alanlarından biri. Pek çok özelliğiyle öne çıkıyor. Mesela burada hem Kore kültürünün tarihini yansıtan binaları hem de ısı ısı gökdelenleri görebilirsiniz. Şehir, teknolojiyle ün salmış. Buradaki bazı evlerin ışıkları, perdeleri, hatta buzdolapları telefonla kontrol edilebiliyor. Bazı kafelerde ve müzelerde insanlara hizmet için

robotlar çalışıyor. Ayrıca Seul, dünyada en hızlı internet kullanan şehirlerden biri. Metroda bile internet çekiyor.

Seul'un ortasından Han Nehri geçiyor. Nehir kıyısı, şehirliğin rahatlatma alanı. Seul halkı burada piknikler düzenliyor, bisiklete biniyor, kayıkla gezinti yapıyor. Nehir üzerindeki köprüler de çok gösterişli.

Seul'un en turistik yerlerinden biri Gyeongbokgung. Kore'deki Joseon Hanedanlığı zamanında yapılmış bu saray neredeyse 650 yaşında! Gyeongbokgung, "Büyük nimetler sarayı" demekmiş. Burada bir zamanlar Kore'yi yöneten kralar yaşamış. Tek bir binadan değil pek çok avlu, köşk ve bahçeden oluşuyor. Yapıların tavanında da ejderha ve kaplan figürleri var. Kore kültüründe ejderha bilgeliği, kaplan ise cesareti temsil eder.

Burası Gyeongbokgung'daki bir yapının tavanı. Kore kültüründe ejderha, Batı ülkelerinde olduğu gibi korkutucu bir figür değildir. Koruyucu canlılardır; kralları, doğayı ve halkı kötülüklerden koruduklarına inanılır. Koreli çiftçiler için de önemlidir, çünkü gökyüzüyle bağlantılı olduğuna ve yağmur getirdiğine inanılır.

Güney Kore'de onlarca ada bulunur. Bunlardan en ünlüsü Jeju Adası'dır. Adanın sönmüş yanardağı, lavlardan oluşmuş mağaraları, rengarenk tarlaları,

Gyeongbokgung Sarayı

Han Nehri

atları ve mandalina ağaçları pek meşhurdur. Adanın Kore kültürüne dair en önemli özelliği "haenyeo"lardır. Bu sözcük Korece "deniz kızı" anlamına gelir. Çünkü haenyeolar metrelerce dalarak ve yüzerek deniz yosunları, yumuşakçalar, diğer deniz canlılarını okyanustan toplar, bunları satarak geçimlerini sağlarlar. Sadece kadınlardan oluşan bu grup bağımsız ruhlu ve cesurdur.

Güney Kore'nin rengârenk yemekleriyle de sizi tanıştırmak isterim. Ülkenin en

meşhur yemeği, daha doğrusu yemek eşlikçisi "kimçi". Bizim turşularımıza benzer. Kimçi herhangi bir sebze ve çeşitli baharatlarla yapılır. Sebze olarak genellikle Çin lahanası kullanılır. Rengârenk sebzeler ve yumurtayla hazırlanan "bibimbap", ve Japonların suşisine benzeyen "kim-bap" da ülkenin popüler lezzetlerindendir. "Patbingsu" adında buzlu bir tatlıları da var. Dondurulmuş süt, meyve, meyve şurubu ile hazırlanıyor. Üzerine ise kırmızı fasulye püresi konuluyor.

Kimçi

Patbingsu

Güney Kore yemekleriyle, doğasıyla, tarihiyle ve tabii ki gençlerin çok sevdiği K-pop gruplarıyla gerçekten ilginç bir ülke. Şimdi sen de Güney Kore'yle ilgili

biraz bilgi sahibi oldun. Kim bilir, belki bir gün daha fazlasını öğrenmek için orayı ziyaret etmek istersin!

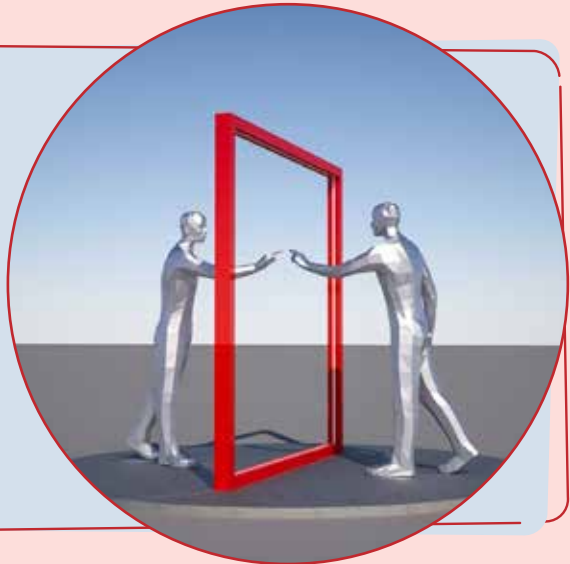
Güney Kore'nin başkenti Seul'un bizim için özel bir anlamı var. 1988 yılında XXIV. Yaz Olimpiyat Oyunları burada düzenlendi.

Naim Süleymanoğlu, halter dalında ülkemizi temsil ederek kendi ağırlığının 3 katından 10 kilogram fazla (190 kilogram) kaldırdı. Naim'in bu başarısıyla biz de Olimpiyat tarihimizde güreşten sonraki ilk altın madalyamızı kazanmış olduk.

Tekvando, Güney Kore'de doğmuş bir savunma sporudur. Burada yaşayan çocuklar küçük yaşlardan itibaren bu sporu öğrenir. Tekvando hem beden sağlığını geliştirir hem de saygı, disiplin ve sabır gibi önemli değerleri öğretir.

Türkiye ve Güney Kore birbirine "kardeş ülke" der. Bu dostluğun temeli 1950'li yıllara dayanır. Bursa'daki Millet Bahçesi'ne 2020 yılında dikilen ve Güney Koreli Sanatçı Young-ho Yoo'nun hediyesi olan "Dünya Aynası-Ayna Adam Heykeli", iki ülke arasındaki gönül dostluğunun nişanelerinden biridir.

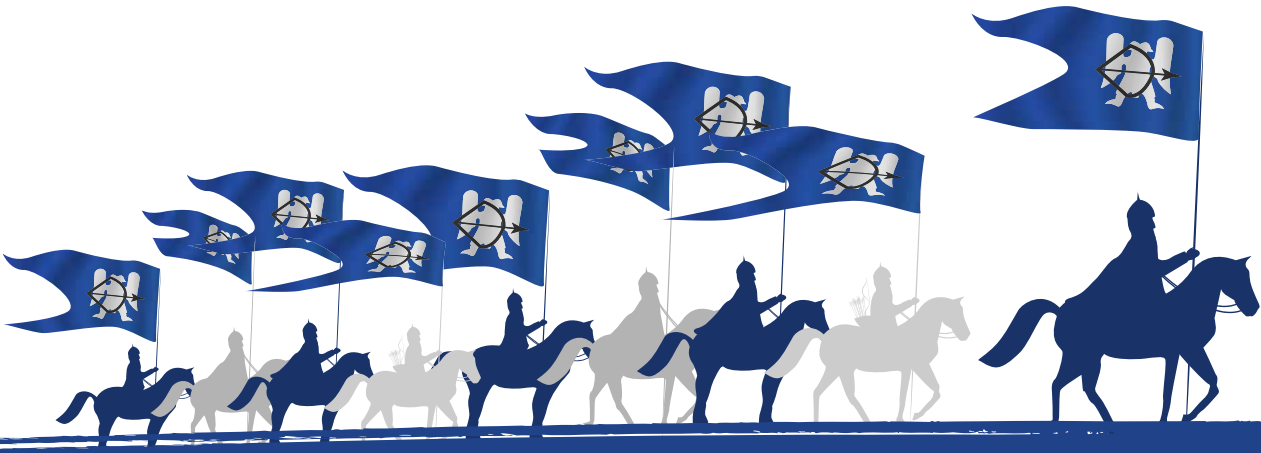

1971'den 1922'ye Tek Millet İki Zafer

Biz, tarih boyunca nice zaferlerle dolu bir milletin çocuklarıyız. Bu zaferlerin en önemlilerinden biri 26 Ağustos 1071'de kazanılan ve Büyük Selçuklu İmparatoru Alp Arslan'ın eseri olan Malazgirt Zaferi'dir.

Bir zamanlar Anadolu, Bizans hakimiyeti altındaydı. Bizanslılar sınır bölgelerindeki Türklere karşı sık sık saldırı düzenliyorlardı. Sultan Alp Arslan, Anadolu'yu ele geçirip Bizans egemenliğine son vermek ve saldırıları kesmek istiyordu. Sultan'ın Anadolu'yu istemesinin başka nedenleri de vardı. Türkler göçebe bir toplumdur ve Anadolu, verimli ovaları ve iklimiyle yeni yerleşim için çok uygundu. Ayrıca Anadolu, doğudan batıya uzanan ticaret yollarının merkezindeydi.

Sultan Alp Arslan ordusunu hazırladı ve Bizans İmparatoru Romen Diyojen'e savaş açtı. Türkler ilk olarak günümüzde Muş'un bir ilçesi olan Malazgirt'i ele geçirdi. Böylece Türklerin kitleler halinde Anadolu'ya girişi başladı, yani "Türklere Anadolu'nun kapıları açıldı."

851 yıl sonra, yine bir 26 Ağustos günü Türkler yeni bir zafere imza attılar. Kurtuluş Savaşı sırasında Mustafa Kemal Atatürk komutasında, düşman askerlerine karşı bir saldırı hareketi olan Büyük Taarruz başlatıldı. Ancak taarruzdan önce Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktalarından olan Sakarya Meydan Muharebesi gerçekleşti. Mustafa Kemal Paşa'nın "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." sözüyle özdeşleşen bu savaşta düşman askerleri ilk defa durdurulabildi ve sonraki savaşlarda ordumuz taarruza geçti.

Özgürlük ve bağımsızlığımız, Misak-ı Millî hedefimiz için, ayrıca yorgun düşen halkın umudunu ve direnişini pekiştirmek için kültürlerimizden doğmamız gerekiyordu. Ülkenin kaynakları ordu için seferber edildi. Halkın da desteğiyle 26 Ağustos'ta başlayan Başkomutanlık Meydan Muharebesi 30 Ağustos'ta Türklerin kesin zaferiyle sonuçlandı.

Tarihimizde bu iki büyük zaferi gururla anıyoruz. Biri Anadolu'nun Türk yurdu olması yolunda atılmış ilk büyük adımın, diğeri ise Anadolu üzerindeki son işgalci tehditleri yok edişin destanıdır. Bu destanları aynı inanç, aynı kararlılık ve aynı millet yazmıştır.

Burada Bir Yanlışlık Var!

Bu sayfada atasözlerimizden bahsedecektik ancak kafamız biraz karışmış ve atasözlerini hem yanlış yazmışız hem de yanlış resmetmişiz. Neyse ki anlamlarını doğru bilmişiz. Sizce atasözlerindeki sözcük hataları nerede? O sözcüklerin yerine ne yazmalıydık?

**KOMŞU KOMŞUNUN
TUZUNA MUHTAÇTIR.**

1

Anlamı: Komşular en küçük şey için bile birbirlerine muhtaçtırlar.

**BİR ELİN NESİ VAR,
İKİ ELİN KÜPESİ VAR.**

2

Anlamı: Başarıya ulaşmak için birlik olmak gerekir.

**SÜTTEN AĞZI YANAN
PORTAKALI ÜFLEYEREK YER.**

3

Anlamı: Bir olaydan gerekli dersi alan, sonra uyanık davranır.

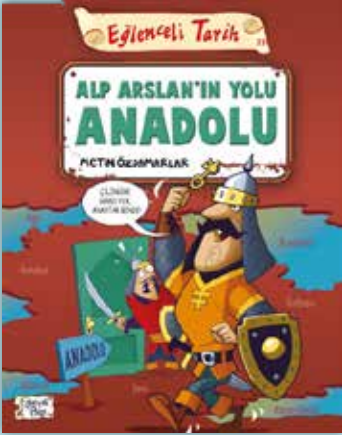
3 Sütten ağzı yanan YOĞURDU üfleyerek yer.
2 Bir elin nesî var, iki elin SESİ var.
1 Komşu komşunun KÜLÜNE muhtaçtır.

CEVAPLAR

Alp Arslan'ın Yolu Anadolu

Metin Özdamarlar

1071 Malazgirt Zaferi konusu işlenirken “Anadolu’nun kapıları Türklere açıldı.” cümlesi genellikle kullanılır. İşte, Büyük Selçuklu İmparatoru Alp Arslan’ın imzasını taşıyan bu tarihî olay, eğlenceli ve çocukların ilgisini çekici bir dille *Alp Arslan’ın Yolu Anadolu* kitabında anlatılıyor. Alp Arslan’ın Anadolu’ya gelişi ve burada yaşadıklarının yanı sıra kitap onun cesur, lider ruhlu ve kararlı kişiliğiyle ilgili de bilgi veriyor. Tarihini iyi öğrenmek isteyen çocuklar bu kitabı mutlaka okumalı.

Elli'nin Canavar Takımı

Elli adlı hayalet zor günler geçirmektedir. Çünkü hem perili evi yaşanmaz hale gelmiştir hem de amcası ortadan kaybolmuştur. İnsansız hava araçları tarafından kaçırılan amcasını bulmaya kararlı olan Elli, bunu tek başına başarmak zorunda kalmayacaktır. Bu yolculukta ona vampir Vangrufti, dev gibi Yeti Martha ve tuhaf ama sevimli Knarf Frankenstein gibi canavar arkadaşlar eşlik edecektir. Dostluk ve dayanışmayı vurgulayan “Elli'nin Canavar Takımı”, animasyon tasarımı ve renkli karakterleriyle dikkat çekiyor.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

ORMANLAR
YERYÜZÜNÜN
AKCİĞERLERİDİR.

📍 Necatibey Caddesi No: 112 06100 Bakanlıklar/ANKARA
☎ 444 0 873
📷 tsekurumsal
✉ TSEKurumsal